

Sygn. akt VI Ca 360/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2018r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VI Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Hanna Morejska

Sędzia: SSO Halina Garus

Sędzia: SSO Karol Kołodziejczyk (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Kamil Serwa

po rozpoznaniu w dniu 11 lipca 2018r. w Częstochowie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. P.

przeciwko A. P. (1) , (...) w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda Z. P.

od wyroku Sądu Rejonowego w Myszkowie z dnia 21 lutego 2018r.

sygn. akt I C 329/17

1. **oddala apelację;**
2. **oddala wniosek pozwanego A. P. (1) o zasądzenie kosztów procesu.**

Sygn. akt VI Ca 360/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy w Myszkowie:

1. Oddalił powództwo Z. P. przeciwko A. P. (1), (...) Oddział w W. Inspektorat w K. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,
2. zwolnił powoda od ponoszenia kosztów postępowania.

Jak ustalił Sąd Rejonowy, począwszy od 1993 r. A. P. (2) był zobowiązany do płacenia alimentów na rzecz A. P. (1). Wysokość alimentów była kilka razy podnoszona. Na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w J. z dnia 25 maja 2000 r. sygn. akt (...), zmienionego przez wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 listopada 2000 r. w sprawie o sygn. akt (...) ustalono wysokość alimentów na kwotę 220 zł. Na podstawie w/w orzeczenia toczy się przeciwko A. P. (2)

postępowanie egzekucyjne w sprawie (...). Zajęcie świadczeń emerytalno-rentowych A. P. (1) nastąpiło w dniu 25 stycznia 2016 r. Egzekucję prowadzi Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w M. – M. S..

Wyrokiem z dnia 26 września 2017 r. Sąd Rejonowy w J. ustalił, że obowiązek alimentacyjny Z. P. wobec A. P. (1), wynikający z wyroku Sądu Rejonowego w J. z dnia 25 maja 2000 r., zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 9 listopada 2000 r., na mocy którego Z. P. zobowiązany był do płacenia na rzecz A. P. (1) alimentów w kwocie po 220 zł., wygasł w całości z dniem 10 czerwca 2005.

W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne, wskazując, iż podstawą dochodzenia pozbawienia tytułu wykonawczego są przepisy art. 840 § 1 pkt 1,2,3 k.p.c. statuujące zamknięty katalog podstaw wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego. Zgodnie z art. 840§1 pkt. 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane (...). Podstawa powództwa opozycyjnego uregulowana w § 1 pkt 2 zachodzi, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a gdy tytułem tym jest orzeczenie sądowe – po zamknięciu rozprawy, nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Chodzi zatem o zdarzenia materialnoprawne, z którymi łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego.

Dalej Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 1971 r. I CZ 110/70 przedawnienie roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu uzasadnia wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego na podstawie art. 840 par. 1 k.p.c. Należy jednak zauważyć, że zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, a nadto zgodnie z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo, a w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone. Powołany przepis – art. 123§ 1 pkt 1 k.c. nie określa przesłanek, jakim powinna odpowiadać dana czynność, aby mogła skutecznie przerwać bieg terminu przedawnienia. Nie ulega jednak wątpliwości, że chodzi tu o przedsięwziętą bezpośrednio we wskazanym w przepisie celu czynność nie kogokolwiek i przeciwko komukolwiek, ale czynność podjętą przez strony stosunku prawnego, leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia.

Czynnością przerywającą bieg przedawnienia przedsięwziętą w celu zaspokojenia roszczenia jest niewątpliwie wniosek wierzyciela o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r. III CZP 101/03 OSNC 2005/4/58, i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 r. II CK 276/04). Czynnością taką jest też niewątpliwie wniosek o wszczęcie egzekucji. Jest to bowiem czynność zmierzająca bezpośrednio do zaspokojenia roszczenia. Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym, jednak o tyle, o ile pochodzi od wierzyciela, którego osobę wskazuje tytuł egzekucyjny i na rzecz którego temu tytułowi została nadana klauzula wykonalności.

W niniejszej sprawie zarzut przedawnienia zgłoszony przez powoda nie zasługuje – zdaniem Sądu Rejonowego - na uwzględnienie, albowiem postępowanie egzekucyjne prowadzone w sprawie (...) cały czas się toczy i nie zostało umorzone, co skutkowało oddaleniem powództwa.

Powód zaskarżył powyższy wyrok w części tj. co do pkt 1, zarzucając naruszenie prawa materialnego:

- art. 123 § 1 pkt 1 k.c., poprzez jego niewłaściwą interpretację, skutkującą jego bezpodstawnym zastosowaniem, co doprowadziło do niesłusznego oddalenia powództwa,

- art. 5 k.c., poprzez jego pominięcie, skutkujące brakiem stwierdzenia, że nieuznanie zarzutu przedawnienia na skutek zalegania nieprowadzonego przez 12 lat postępowania egzekucyjnego z powodu beczynności komornika,

a dotyczącego należności alimentacyjnych na rzecz dorosłego syna od schorowanego ojca w podeszłym wieku jest nadużyciem prawa wierzyciela.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku Sądu Rejonowego, poprzez pozbawienie wykonalności w całości tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 09.11.2000 r., a w razie nieuwzględnienia powyższego wniosku - o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie Sądowi I instancji sprawy do ponownego rozpoznania.

W apelacji sformułowano również szereg wniosków dowodowych o:

- wystąpienie przez Sąd do (...) w K. z żądaniem udzielenia informacji o wszystkich postępowaniach dyscyplinarnych, które toczyły się przeciwko Komornikowi przy SR w M. J. L. (1),
- wystąpienie przez Sąd do Krajowego Rejestru Karnego z żądaniem udzielenia informacji o wszystkich postępowaniach karnych, które toczyły się przeciwko Komornikowi J. L. (1),
- wystąpienie przez Sąd do właściwego urzędu stanu cywilnego o wydanie i nadesłanie zupełnego aktu urodzenia pozwanego A. P. (1) celem ustalenia kto widnieje w nim jako jego ojciec,
- dopuszczenie dowodu z fotokopii zwrotek pocztowych korespondencji od komornika dnia 17.05.2004 r. z podpisem zmarłej G. P..

Pozwany wniósł też o nieobciążanie go kosztami postępowania, ani kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym z uwagi na jego stan majątkowy i sytuację życiową.

Sąd Okręgowy uznał apelację za bezzasadną.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Ustalenia te znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym i de facto nie były kwestionowane w postępowaniu apelacyjnym. W związku z tym, Sąd Okręgowy ustalenia te w pełni zaaprobował.

Sąd odwoławczy podzielił również ocenę prawną, jakiej dokonał w sprawie Sąd pierwszej instancji, oraz – przytoczoną powyżej – argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, uznając ją za wyczerpującą. Zbędne zatem wydaje się powtarzanie jej w tym miejscu.

Odnosząc się do zarzutów apelacji, należy stwierdzić, że nie jest trafny zarzut naruszenia art. 123 § 1 pkt 1 k.c. Powództwo w niniejszej sprawie opierało się wyłącznie na zarzucie przedawnienia. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że roszczenie uległo przedawnieniu, zarówno co do alimentów bieżących, alimentów zaległych w wysokości 32.654,74 zł, jak i odsetek w wysokości 30.949,72 zł. Powód stwierdził, że toczyło się przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne, które prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w M. – J. L. (1), a obecnie M. S. w sprawie o sygn. akt (...). Jego zdaniem egzekucja winna zostać umorzona już w 2003 r., z uwagi na fakt, iż jego syn – A. P. (1) ukończył 18 lat i nie pobierał nauki. W konsekwencji stwierdził, że alimenty mu się nie należą.

Jak słusznie stwierdził Sąd pierwszej instancji, postępowanie egzekucyjne prowadzone w sprawie (...), które przerwało bieg przedawnienia roszczenia alimentacyjnego, cały czas się toczy i nie zostało umorzone. Natomiast ocena powoda, że egzekucja winna zostać umorzona już w 2003 r., nie wywołuje oczekiwanego przez niego skutku, czyli przedawnienia roszczenia alimentacyjnego z uwagi na upływ czasu od wskazywanego roku 2003.

Z kolei, zarzuty dotyczące sposobu prowadzenia tej egzekucji przez komornika – nawet, jeżeli są uzasadnione - nie mogą skutkować uznaniem, że postępowanie egzekucyjne zakończyło się z uwagi na bezczynność komornika. Pomijając względy proceduralne, wypada przede wszystkim zwrócić uwagę, że powodowałoby to bezzasadne pokrzywdzenie wierzyciela alimentacyjnego, który nie dość, że nie uzyskał zaspokojenia jego wierzytelności alimentacyjnych przez dłużnika, to jeszcze jego roszczenia przedawniłyby się z winy komornika.

Również zarzut naruszenia art. 5 k.c. nie może odnieść zamierzonego przez powoda skutku. W orzecznictwie przyjmuje się jednolicie, że zasady słuszności nie mogą stanowić podstawy prawnej powództwa i roszczenie powoda nie może być oparte na treści art. 5 k.c.

Poza tym, nie może z reguły korzystać z ochrony, jaką w zakresie granic wykonywania prawa podmiotowego może zapewniać art. 5 k.c., osoba, która też zachowuje się w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Powód, nie wywiązując się z ustalonego obowiązku alimentacyjnego wobec pozwanego i doprowadzając do powstania wysokich zaległości alimentacyjnych, postępował nie tylko w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, ale również z przepisami prawa karnego, za co – jak sam przyznał – został skazany wyrokiem karnym. Instytucja zakazu nadużycia prawa unormowana w art. 5 k.c. zwłaszcza tam, gdzie jako kryterium oceny wchodzi w grę zasady współżycia społecznego, a nie społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa, powinna być stosowana również przy uwzględnieniu jej roli prewencyjno-wychowawczej, która może być zapewniona między innymi wówczas, gdy bierze się pod uwagę odnośnienie się stron stosunku prawnego do powinności przestrzegania zasad współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy pominął - w trybie art. 381 k.p.c. – wnioski dowodowe zawarte w apelacji jako spóźnione. Poza tym, wnioski te zmierzały do wykazania okoliczności, które nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej.

W związku z powyższym, apelacja została oddalona na podstawie art. 385 k.p.c., z zasądzeniem kosztów postępowania apelacyjnego - stosownie do jego wyniku – na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 par. 1 k.p.c. Wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów procesu został oddalony, gdyż pozwany nie przedstawił żadnych kosztów, jakie miałby ponieść w postępowaniu apelacyjnym.